

Gospodarske stvari.

Krompir in njegove kalice.

V sedanjem času se nam dozdeva primerno, če pokažemo našim bralcem na neko nevarnost za zdravje živine, ki tiči v krompirji, v njegovih kalicah. Krompir ima v sebi nekaj strupa in pravi se mu solanin. Ta strup pa je posebno v kalicah, v poganjkih, ki jih ima v tem času krompir posebno veliko in že precej razvitih. Ako se tak krompir polaga živini, ne da se poprej otrebi kalic, vzboli živinče, ki jih dobi va-se. Solanin prejde v živce, posebno tiste v hrbitišči in v glavi ter jim jemlje moč, da jim postane hod težek, če se še kaj druga ne pripeti.

Izpozna se ta bolezen na živini lahko in še tudi ozdravi se, ne da gre živinčetu za življenje, vendar pa se je človek lahko prestraši, izlasti če je ne izpozna hitro. Ako dobi živinče taci kalic več va-se, noče več žreti in stoji v hlevu, kakor da ima strene noge, ter pobeša še glavo. Oko otrpne in vezna kožica v očesu je močno rdeča, žila pa bije veliko hitreje. Ako ženeš tako živinče iz hleva, gre ti, kakor da je omočeno, pade na kolena in kite so omahnjive ter ne služijo več živali dobro.

Ozdravi se živinče največkrat že s tem, da se mu daje druge klaje, take, ki jo rado žre, popolnem pa se naj odpravi krompir iz klaje. V štirih do šestih dni je potem živinče že zdravo in je za rabo. Po tem takem je treba sedaj prividnosti pri polaganji krompirja. Strup se iz kalic ne odpravi, če jih skuhaš, zato ne kaže druga, kakor da obereš poprej kalice s krompirja in ga še le tedaj pripraviš za klajo živine. K temu še lahko povemo, da krompir, ki ima že kalice, nima več redilnih snovi v sebi, vsaj veliko manj, kakor tak, ki še ne kali. Kakor se torej vidi, stori človek najbolje, da shranjuje krompir tako in na takem kraju, da ne začne prehitro gnati kalic iz sebe. To pa je le mogoče na suhem in prezračnem kraju; posebno v spomladi, ko se ni več bati, da zmrzne.

Sejmovi. Dne 20. aprila pri sv. Lenartu v Mislinji. Dne 23. aprila v Hočah, v Ivniku, pri sv. Juriji na Pesnici, v Ljutomeru, na Ptujski gori, v Šoštanji, v Podčetrtku. Dne 24. apr. pri sv. Juriji na j. žel., pri Mariji Snežnici in v Zdolah.

Dopisi.

Iz Šmarijskega okraja. (Raznoterosti.) Na veliko nedeljo ob 9. uri dopoludne se je na tukajšnjem sodnijskim poslopji po 29 letih zopet bela zastava izobesila. Res velika redkost. Ni bilo namreč nobenega jetnika v

zaporu. Zadnja jetnica je šla namreč iz zapora o zgorej omenjeni uri; bila je zaprta, ker je kokoši kradla. — Veliko čudo je na naši na ravnost čisto slovenski pošti; ako v uradno sobo stopiš, vidiš po stenah samo nemške odloke. Se ve, da slovenskemu ljudstvu tega ni treba brati, kar odloči c. k. poštno raznateljstvo v Gradci, saj se je v nemškem Gradci odločilo, dosti temu! Naša poštna opraviteljica je rojena Nemka, sicer pa prav izobrazena ter proti vsakemu prav prijazna; za tega del se menda reč od strani občinstva prezira. — V ponedeljek so bili pri tukajšnji rokodelski zadrugi dva kovaška učenca „prosta“ povedali, in sicer je to Blaž Štumberger iz Rečice in Simon Mešček iz Hajnskega. Običajno je pri rokodelskih zadrugah, da vsaki, ki hoče, da se prost napove, mora prinesiti nek izkaz, da zna resnično v svojem rokodelstvu dobro delati. Zato je naredil prvi prav umetno izdelane trsne škarje, take, da jih še marsikateri stari kovač ne naredi, drugi pa konjsko podkvo, ki je bila tudi prav izvrstno delo. — Preteklo je že več, kakor leto, da je nek poštenjak prosil v Lemberškem, sicer majhnem trgu, za oštirsko obrt. To pa se mu je od politične gosposke odbilo s tem odlokom, da tri obstoječe krčme popolnoma zado- stujejo potrebam ljudstva. Ali pa se ne zna za to, da ima mali trg 6 dobro obiskanih sejmov, pri teh pa na vseh treh krčmah vsakokrat že ob 1. ali 2. uri popoldne česa zmajka, ali kruha ali mesa, ali piva? In pripetilo se je že ondi, da je tudi vina zmanjkalo. Sicer so pa omenjene tri krčme skorej ves čas po zimi zaprte. Poleti pa se malo kedaj dobi kaj jesti, in včasih še kruha ne. Zakaj le tedaj omenjeni poštenjak ne dobi krčmarske obrti? Menda že zato ne, ker je z dušo in telom Slovenec. Ne spada namreč k društvu Südmark. Slovenci se pač zmirom v kot tiščijo in kolikor mogoče, se jim pravice kratijo.

Iz Preborja. (Spomin blage žene.) (Konec.) Na dan pokopa so domači preč. g. župnik blagoslovili trugo pred domačo hišo in potem se je začel pomikati dolgi spreved proti farni cerkvi, dobro pol ure hoda. Nenavadno za tukajšnje kraje je bilo videti krasne vence na trugi rajne, in zadi žalujoče mestne gospode z gospemi soprogami, a nenavadno veliko je bilo pa tudi ljudi, da enakega pogreba še tukaj ne pomnijo; od vseh krajev, od vsake steze so hiteli ljudje zadnjo čast skazat rajni. Ko so trugo rajne v cerkev zanesli, so se vršile mrtvaške bilje in molitve, potem stopijo župnik na prižnico in začnejo z besedami: „Blagor njim, ki v Gospodu zaspé, kajti njih dobra dela grede za njimi“ ter opisujejo z ginljivimi besedami življenje rajne. Vse je plavalo v solzah in gotovo ni bilo enega suhega očesa v cerkvi, pač najboljši dokaz, kako priljubljena je bila rajna!